

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Академија за обука на судии и јавни обвинители
на Република Македонија

ПРОГРАМА
*за работа на Академијата за обука на судии и јавни
обвинители за 2010 година*

Февруари, 2010 година

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
АКАДЕМИЈА ЗА ОБУКА НА
СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ**

Бр. 01-149/27

22.2.2010 год.

С К О П Ј Е

Врз основа на член 9 став 1 точка 16 и член 18 став 1 точка 4 од Законот за Академија за обука на судии и јавни обвинители („Службен весник на РМ“ бр. 13/06), на предлог на директорот на Академијата, Управниот одбор на Академијата, на ден 22.2.2010 година, ја усвои следната

ПРОГРАМА

за работа на Академијата за обука на судии и јавни обвинители за 2010 година

ОПШТИ НАПОМЕНИ

Согласно Законот за Академија за обука на судии и јавни обвинители на Република Македонија, Академијата спроведува почетна обука на кандидати за судии и обвинители и постојано стручно усовршување на судиите и јавните обвинители. Во рамките на општите и посебните специјализирани програми, Академијата, спроведува едукација и за новоизбрани судии и новоименувани јавни обвинители, за стручни соработници во судовите и јавните обвинителства, државните службеници од Министерство за правда кои вршат работи од областа на правосудството и обука на едукатори, но започна и со обука и на други целни групи поврзани со правосудството (прекршочни комисии, нотари, извршители.). Академијата остварува интензивна меѓународна соработка преку директна соработка со сродните тренинг институции и правосудства на други земји во регионот и Европа, како и преку проекти со странски органи, институции, организации и донатори.

Заради остварување на овие цели, Академијата за обука на судии и јавни обвинители, во соработка со релевантните институции од правосудството на Република Македонија, предвидени во Законот за Академија, спроведува стратегија на почетна обука преку објективен систем, заснован на прецизни и мерливи критериуми за влез во Академијата, оценување на знаењето на кандидатите во текот на целата обука и при полагање на завршниот испит, како и воведување на задолжително, институционално, финансирано од буџетот, постојано стручно усовршување на сите целни групи од правосудството, преку систематско планско организирање на обуките содржано во годишен и детални тримесечни календари, однапред дистрибуирани до сите учесници на обуките и правосудните институции.

Во текот на 2010 година, Академијата континуирано ќе одржува координативни состаноци со Судскиот совет и Советот на јавните обвинители заради следење на состојбата со изборот на преостанатите кандидати од првата генерација за судии и јавни обвинители и на целата втора генерација, а исто така во координација со Советите ќе се работи на изготвување на подолгорочен стратешки план за пополнување на празните судиски и обвинителски места со завршените кандидати од Академијата.

Коцепцијата на обука, заснована пред се на искуствата добиени од искусните и развиени школи за обука од овој тип, во соседството и Европа, принципите содржани во документите на Совет на Европа (на КСЕС- Мислењата 4 и 9, документите и актите усвоени од Лисабонската мрежа за соработка меѓу тренинг институциите во рамките на Советот на Европа), како и документите на Европската Унија а особено на ЕЈТН – Европската мрежа за судска обука и во наредната година, ќе се развива и унапредува со постојано комуницирање со сродните институции како и следење на компаративната пракса и најновите трендови во обуката на ниво на ЕУ и Совет на Европа.

Во текот на 2010 година, Академијата за обука на судии и јавни обвинители ќе ги превзема сите законски активности на планот на почетната обука на кандидатите за судии и јавни обвинители, континуираната обука на судиите и јавните обвинители и другите целни групи, меѓународната соработка, како и зајакнување и унапредување на своите кадровски и институционални капацитети. Особено внимание ќе биде посветено на реализација на препораките на Европската Комисија изнесени во извештаите за следење на прогресот на Република Македонија и во двата евалуациони извештаи на проектот КАРДС 2004, извештајот на оценската мисија на Европската Комисија, приоритетите поставени со Партерството за пристапување кон Европската Унија и НПАА Програмата на Владата на Република Македонија. Преку сите овие активности, Академијата ќе продолжи да дава свој скромно но особено важен придонес во јакнење на стручноста, професионалноста и независноста на правосудството како еден од приоритетите за успешно реализирање на правосудните реформи во Република Македонија.

ПРАВНА РАМКА

Заради успешна реализација на сите дејности и превземени обврски и приоритети и заради унапредување на работата на Академијата, во 2010 година ќе се усвои нов Закон за Академија за судии и јавни обвинители на Република Македонија.

Досегашната примена на Законот од 2006 година во реалните услови, спроведувањето на почетна обука на две генерации на слушатели како и на програмата за континуирана обука на постојните судии и јавни обвинители наметнаа потреба од усвојување на нови модерни, практични решенија. Истите треба да доведат до подобрување на квалитетот, ефикасноста, зајакнување на новиот систем на избор на судии и јавни обвинители заснован на резултати и успех во учењето, како вовед во мерит системот и системот на кариера во професионалниот развој на судиите и јавните обвинители. Воведени се современи и напредни решенија како резултат на следењето на најсовремените решенија во развојот на другите институции за обука од овој вид (Франција, Шпанија, Романија, Португалија и др.) а адаптирани на нашите услови а кои ќе придонесат и за зајакнување на сопствените капацитети на Академијата и нејзино прераснување во вистинска научно образовна институција и форум за најширока домашна и меѓународна размена на знаења, искуства, идеи насочени кон изградба на модерно, независно и стручно европски ориентирано судство и јавно обвинителство.

Врз основа на новиот закон ќе се пристапи кон измена на Статутот и другата подзаконската регулатива на Академијата како и програмите за обука кои ќе опфаќаат широк спектар на правни и комплементарни теми а со цел создавање на нов профил на судии и јавни обвинители кои ќе бидат обучени да го применуваат во секојдневната пракса правото на Европската Унија, човековите права како и меѓународните стандарди за фер судење.

Заради подобрување на квалитетот на организацијата и внатрешното уредување на Академијата, ќе бидат воведени правила за деловно и работно опкружување – Кодекс за деловна етика и однесување на вработените во Академијата, како и политика за сигурност на информацискиот систем на Академијата со што ќе се заокружат внатрешните акти, кои на крајот ќе бидат кодифицирани и систематизирани во Внатрешна регулатива на Академијата.

ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

За успешно, професионално, а со тоа и ефикасно извршување на својата дејност Академијата мора да располага пред се со професионално обучени и доволен број на вработени.

Во моментот во Академијата има вкупно броеи 20 вработени, од кои 18 редовно, 1 со привремено вработување а 1 на проект.

Согласно НПАА, за 2010 година се планираат следниве работни места:

- Раководител на Сектор – 1
- Раководител на Одделение – 2
- Советник – 2
- Виш соработник – 2

Оправданоста од изборот на видот на државни службеници чие вработување е приоритено и се бара за 2010 година, наметнато е од следните причини:

Имено во Секторот за почетна обука, во моментот се вработени 3 државни службеници кои ги исполнуваат обврските во врска спроведување на сите активности за организирање и спроведување на приемниот испит (вклучувајќи ја и подготвителната настава за заедниците), паралелно организирање на почетната обука за две генерации на кандидати за судии и јавни обвинители, како теоретската така и практичната настава и спроведување на завршниот испит (логистичка и техничка поддршка на Комисиите за полагање на приемниот испит и завршниот испит и спроведување на истите). Сите овие активности бараат огромна посветеност и одлична координација на активностите заради навремено исполнување на задачите во насока на остварување на квалитетна обука на идните судии и јавни обвинители. Секторот за почетна обука веќе 3 години функционира без раководител, а исто така и двете одделенија во неговиот состав (Одделение за теоретска настава и Одделение за практична настава) што во најголем дел претставуваше потешкотија во координација на активностите. Во најголем дел координацијата беше раководена од директорот на Академијата кој поради недостиг на раководител и на одделението за постојано стручно усовршување и меѓународна соработка ја презема обврската за координација и на овие две одделенија.

Исто така, особено е потребно да се засили Секторот за постојано стручно усовршување во кој вработените имаат огромен опсег на дејности. Имено тие го спроведуваат Годишниот календар за обуки, како и деталните тримесечни календари за обуки кои подразбираат одржување и техничка поддршка на обуки кои се одвиваат скоро секој ден во сите Апелациони подрачја, (подготовка на семинарот и материјалите, помош на едукаторите, активно присуство на семинарот и подготвување на извештај со заклучоци). Треба да се има предвид дека покрај за судиите и јавните обвинители, Академијата започна и со спроведување на законската обврска за обука и на стручните соработници и административната во судовите и обвинителствата, но и судии и администрација на новоформираните Управен суд на Република Македонија и Апелациониот суд во Гостивар, како и на Прекршочните комисији, како и обуки кои произлегуваат од партнерството со странски проекти кои бараат особена грижливост, уредност и навременост во исполнување на обврските спрема странските донатори. Од друга страна многу е значајно навреме да се одговори на обврските кои произлегуваат од меѓународната соработка и исполнување на превземените обврски од членството или партнерството со одделните меѓународни мрежи за едукација, испраќање на национални судии и обвинители на студиски патувања. Овие активности исто така бараат беспрекорна координирана активност на сите вработени во ова одделение кое речиси тешко се обезбедуваше поради недостиг на раководител на одделението за постојано стручно усовршување, а кое исто така беше во најголем дел координирано од страна на директорот на Академијата.

Иако има потреба од уште поголем број на вработувања поради огромниот опсег на дејности, истото е поврзано со решавање на просторното проширување кое е неопходно за вработување на нови службеници.

- Обука на човечките ресурси -

Со оглед дека една од компонентите за јакнење на капацитетите на Академијата е обука и специјализација на менаџерската и стручна служба и во текот на 2010 година вработените ќе бидат вклучени во соодветни обуки. За таа цел, Академијата остварува постојана соработка со Агенцијата за државни службеници, Бирото за јавни набавки, стручната служба на Судско буџетскиот совет и други институции, а заради учество во соодветните обуки.

Заради стручно оспособување и усовршување на вработените, согласно законските обврски, изготвена е Годишна програма за обука, согласно која ќе се одвиваат обуките за вработените во Академијата, а се однесуваат на: изработка на програми, анализи, извештаи, буџети, акциони планови, спроведување на постапка за јавни набавки, односи со јавност, управување со човечки ресурси, техники на добро менаџирање со вработените, развивање комуникациски вештини, професионална етика, култура на однесување, методи и техники за намалување на стресот, информатичка технологија, финансиско работење, институционална и правна рамка на ЕУ, способност за тимска работа, изработување проекти, управување со времето и др.

Обуки се предвидуваат и за менаџерските структури кои се однесуваат на изработка на програми, анализи, извештаи, буџети, акциони планови, односи со јавност, управување со човечки ресурси, техники на добро менаџирање со вработените, развивање комуникациски вештини и др.

ПОЧЕТНА ОБУКА

Во текот на февруари 2010 година, Академијата ќе организира свечена церемонија на која ќе им бидат врачени уверенијата на кандидатите од втората генерација кои ја завршија почетната обука и со кои ќе стекнат својство на кандидати за судии и јавни обвинители. Со тоа, Академијата ќе ја добие втората генерација на кандидати за судии и јавни обвинители кои со одлични резултати го положија завршниот испит и со тоа успешно ја завршија програмата за почетна обука.

Согласно предвидениот распоред на часови за академската 2009/2010 година, Академијата до 18 февруари 2010 година ќе ја спроведува теоретската настава за третата генерација на кандидати за судии и јавни обвинители, а од 1 март ќе започне реализацијата на програмата за практична настава.

Врз основа на сугестиите, мислењата, препораките на самите кандидати од двете завршени генерации на почетна обука, согледувањата на менторите, на Управниот одбор, менаџерскиот тим и стручната служба на Академијата, извршени се одредени промени на интерната регулатива за практична обука насочена кон подобрување на истата. И оваа година менторството ќе се одвива согласно регионалниот принцип на четирите апелациони подрачја а во правец на зајакнување на капацитетите на судовите и јавните обвинителства на сите четири региони, зајакнување на координативната улога на Академијата преку почести посети на овие судови и обвинителства и следење на ситуацијата на терен. Поконкретно, практичната обука ќе се спроведува под менторство на судиите и јавните обвинители од Основните судови Скопје I и Скопје II, Штип, Битола и Тетово; Апелационите судови во Скопје, Битола, Штип и Гостивар, како и од Основните јавни обвинителства Скопје, Штип, Битола и Тетово и Вишите јавни обвинителства во Скопје, Битола, Штип и Гостивар а во зависност од регионалното потекло на кандидатите. И оваа година ќе се продолжи трендот на дејствување на Академијата преку регионален координатор на менторството како и збогатување на кругот на институции каде кандидатите може да бидат упатувани од своите ментори (адвокати, нотари, извршители, Омбудсман и сл.)

Практичната обука учесниците ќе ја реализираат согласно Правилникот за одвивање на практичниот дел од почетната обука, правата и обврските на учесниците за судии и јавни обвинители и менторите како и Програмата за практична обука во основните судови со проширена надлежност и тоа 10 недели во одделите од кривична област, 1 недела во Установи предвидени во член 31 од Правилникот за практична обука, а по избор на менторскиот тим, 10 недели во одделите од граѓанска област, 1 недела во Установи предвидени во член 32 од Правилникот а по избор на менторскиот тим, во апелационите судови 2 недели обука за граѓанска постапка, 2 недели обука за кривична постапка, 9 недели во основните јавни обвинителства со проширена надлежност, 1 недела практична обука во МВР и 2 недели во вишите јавни обвинителства.

Во поглед на подобрување на објективноста на крајните оценки кои се добиваат од менторството и засилување на компетитивноста помеѓу кандидатите предвидено е задолжително оценување на определен број на изготвени процесни акти и симулирани судења на кандидатите од страна на целиот менторски тим како и оценка на целокупната активност во текот на менторството со тоа што е предвиден за секој

кандидат минимален број на изработени процесни акти како и симулирани судења кои треба да ги изведат, а оценувањето е повотрно од целиот менторски тим.

Практичната обука на учесниците ќе опфати: работа во суд или јавно обвинителство, работа во друг орган или институција, посета на установи, учество во континуирана обука, други облици кои по наоѓање на менторот се од значење за ефикасно реализирање на обуката.

Практичната обука на учесниците, менторите ќе ја спроведуваат особено преку следните методи и техники: помагање на менторот во извршување работи од неговиот делокруг, усна и писмена комуникација со органите со кои соработува менторот, пишување на одлуки и други процесни акти, составување предлог на одлуки, учество на претреси и расправи, истражни дејствија, учество во други обуки, пребарување на судска пракса и друго согласно Правилникот и Програмата за практична обука.

Во 2010 година ќе биде спроведен и завршниот испит на третата генерација на кандидати за судии и јавни обвинители за која цел Академијата ќе изврши натамошно подобрување на внатрешната регулатива со цел подобрување и унапредување на објективните критериуми врз кои се заснова испитната постапка.

Исто така, во текот на 2010 година се очекува да се спроведе избор и распоредување на преостанатите кандидати од првата генерација 2007/2008 како и на цела втора генерација на завршени кандидати 2008/2009 со што ќе се заокружи еден цел процес на селекција, обука и избор на судии и јавни обвинители кои претставуваат доказ за успешното функционирање на новиот начин на регрутација и избор на судии и јавни обвинители во Република Македонија

Заради институционално градење на Академијата, и во 2010 година, ќе се врши прием на кандидати за судии и јавни обвинители за што се очекува навремено објавување на одлуките за празни места од страна на Советите. За таа цел Академијата ќе пристапи кон усогласување на програмите за приемен испит и почетна обука во согласност со најновите законски измени.

КОНТИНУИРАНА ОБУКА

Во поглед на континуираната обука, со навременото изготвување на Рамковна двегодишна програма за постојано стручно усовршување, усвоена од страна на Управниот одбор, се продолжи со организирање на структурирана, детално планирана, конзистентна, институционална континуирана обука за судиите и јавните обвинители и другите целни групи која понатаму се реализира преку создавање и објавување на детален тримесечен календар на активностите доставен до учесниците, за да истите можат навремено да ги планираат секојдневните професионални обврски и навремено да се ангажираат предавачите.

До крајот на 2010 година во целост ќе се реализираат обуките предвидени со Рамковната програма за постојано стручно усовршување 2009-2010 година.

Целни групи кои се и ќе бидат во 2010 година опфатени со оваа програма се:

- 658 судии

- 195 јавни обвинители
- 424 судски стручни службеници
- 53 обвинителски стручни службеници
- 9 стручни службеници од Министерство за правда
- 39 раководни судски службеници
- 4 раководни обвинителски службеници
- 6 раководни службеници од Министерство за правда
- 1458 судски административни службеници
- 124 обвинителски административни службеници
- 4 административни службеници од Министерство за правда

Децентрализираниот принцип на одржување на обуките се покажа како мошне ефективен и корисен како за намалување на трошоците во делот на обуките така и во намалување на непотребно одлагање на судските рочишта во случај на често одржување на обуки во Академијата во кој случај судиите и обвинителите од другите градови би требале да престојуваат во Скопје неколку дена што повлекува одложување на бројни судења заради реализација на обуките. Од овие причини, Академијата и во 2010 година ќе продолжи да ги организира и реализира обуките на децентрализирано на сите четири апелациони подрачја.

Академијата подготви годишен календар на обуки за 2010 година како и детален календар за периодот јануари – март 2010 година во кои детално се наведени обуките според датуми, место на одржување, одделните целни групи и темите, а кои навремено се доставени до сите целни групи.

Во календарите се опфатени теми согласно Програмата за постојано стручно усовршување, прилагодени на актуелните потреби за обука на судиите и обвинителите, како: борба против корупција, новата улога на јавните обвинители, малолетничка правда, индустриска сопственост и сл.

Во текот на 2010 година согласно изготвените Календари обуките ќе се одржуваат во форма на семинари, едnodневни работилници и тркалезни маси сообразно со потребите на судиите и јавните обвинители, а на кои ќе се изведуваат предавања, дебати, практични вежби, анализа на домашна и меѓународна пракса, со користење на современи техники за учење на возрасни, а според карактерот на темите и областа која е предмет на обуката а особено акцент ќе биде ставен на теми од областа на кривичното право, граѓанското право, трговско право, меѓународно право и право на ЕУ а исто така предвидени се и професионални програми и модули за одделни целни групи.

Посебен акцент во 2010 година ќе биде даден на обуките за новиот Закон за кривична постапка и новиот Кривичен законик. Имено, во ноември 2009 година започна спроведување на пилот обука на обучувачи (околу 25 луѓе), кои понатаму ќе спроведуваат обука на уште 50 обучувачи а која ќе трае до јуни 2010 година. Овие обучувачи понатаму ќе ја спроведат базичната обука за околу 550 судии и јавни обвинители за новиот закон и истата обука ќе трае до јуни 2012 година.

Во 2010 година ќе се спроведе и базична обука за судиите и јавните обвинители за новиот Кривичен законик. Исто така Академијата за обука на судии и јавни обвинители во соработка со Министерството за правда на РМ во 2010 година ќе спроведе работилници наменети за судии и јавни обвинители за ЗКП и КЗ кој проект ќе биде финансиран од Светската банка.

СОДРЖИНА НА ПРОГРАМАТА ЗА ОБУКА

Како и минатата година, така и во 2010 година во постојаното стручно усовршување ќе се даде приоритет на изучување на европската и меѓународната димензија на правото, одделните членови на ЕКЧП и правото на ЕУ а имајќи ги предвид целите и приоритетите на Република Македонија како земја кандидат за влез во ЕУ, кои ќе придонесат кон подобрување на бизнис климата во Република Македонија, поттикнување на инвестициите, борба против организираните криминали (општи за законските измени во сите области, а особено стратешко значење и приоритет ќе имаат обуките по воведување на новиот ЗКП и КЗ), специјализирани обуки како што се борба против корупција, перење пари, компјутерски криминали, економскиот криминали, трговија со луѓе, азил и миграција, трговија со дрога и оружје, малолетничка правда, антидискриминација, семејно насилство, меѓународната соработка во кривичната и граѓанска област, корпоративна одговорност на правните лица, стечај хартии од вредност, обуки за Изборниот законик, азил, миграција, како и обуки кои се однесуваат на зголемување на ефикасноста на судството и пристапот до правдата, обуки за претседателите на судовите и јавните обвинители на јавните обвинителства, тркалезни маси за Врховниот суд (обуки за тужбите за судење во разумен рок), обуки за Судскиот совет и Советот на јавните обвинители, повисоките јавни обвинителства, Јавното обвинителство на Република Македонија и особено обуките за судиите и јавните обвинители во врска со критериумите за следење и евалуација на нивната работа.

Покрај тоа предвидени се и

Посебни обуки за:

- Странски јазици (француски - основно и напредно ниво)
- Англиски јазик
- Обука за ИТ

Исто така, Програмата предвидува посебни модули во областа на управното и прекршочното право за судиите на Управниот суд на РМ и прекршочните судии.

Посебни обуки ќе се спроведат и за следните целни групи - новоизбраните судии и новоименуваните јавни обвинители, судските администратори, судските стручни и обвинителските стручни службеници, судските административни и обвинителските службеници, обуки на едукатори и ментори.

Во 2010 година, Академијата според оптималните потреби за исполнување на бројот на часови на целните групи, ќе реализира околу 150 обуки (со оптимален број на учесници на секоја целна група).

И во 2010 година Академијата ќе продолжи да води и постојано да ажурира евиденција за часовите и истата ќе им биде доставувана на судиите, јавните обвинители и државните службеници од Министерството за правда на шест месеци со цел тие, во секој момент, да имаат преглед на часовите кои ги поминале и кои им останува да ги поминат на обука.

Во 2010 година Академијата ќе спроведе посебна обука за едукаторите и менторите од Академијата со посебен акцент на: изготвување и методологија на обуките, далечинско учење (e-learning) и Европската конвенција за човекови права; моделирање на обука, планирање на сесија, подготовка на работни листови и материјали за обука, ефективни методи и техники за практична обука, тимска работа и работа во групи; процес на менторство, однос ментор-менториран, техники на менторирање, критериуми за вреднување и оценување.

СОРАБОТКА СО ДОМАШНИ И МЕЃУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ

ДОМАШНА СОРАБОТКА

Најзанчајна соработка со Министерството за правда и Секретаријатот за европски прашања при Владата на Република Македонија се остварува во делот на исполнувањето на критериумите за членство во Европската Унија. Имено, Академијата како сотовен дел на стратегијата за реформа на правосудниот систем во Република Македонија, месечно доставува до овие институции податоци за преземените мерки и активности за реализација на главните приоритети од Партнерството за пристапување во ЕУ и тоа како во делот на почетната обука на кандидатите за судии и јавни обвинители така и во делот на постојаното стручно усовршување на судиите и јавните обвинители и соработката со домашните и меѓународните институции и организации.

Ќе продолжи учеството на Директорот на Академијата во работата на Судско – буџетскиот совет, во Советот за правосудни реформи, во Работната група за подготовка на Националната програма за усвојување на правото на Европската унија и подготовка на преговарачките позиции за преговори за членство во Европската унија како и во другите работни групи поврзани со активностите на планот на правосудните реформи, а во правец на подготовка за членство на Република Македонија во ЕУ, како и активности во насока на изработка на програми за обука и законски текстови.

Во рамките на домашната соработка ќе продолжи соработката со другите Министерства и Државни институции и органи во доменот на исполнување на обврските спрема НПАА во поглед на спроведување на обуки од соодветни области, Правните факултети во Скопје, Југоисточниот факултет во Тетово (особено во поглед на унапредување на подготовката на заедниците за полагање на приемниот испит во Академијата и нивно проивлекување во судско обвинителската професија), Адвокатската комора на РМ, Комората на извршителите, Нотарската комора, со Здруженијата на судиите, на јавните обвинители, Здружението за кривично право и криминологија, Здружението на млади правници, голем број на НГО кои се занимаваат со теми од интерес за обуките кои ги спроведува Академијата (трговија со луѓе и криумчарење на мигранти, заштита на малолетници, на жртви и ранливи категории, семејно насилство, недискриминација на чии состаноци активно присуствува).

МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Академијата е членка на Европската мрежа за размена на информации помеѓу лицата и субјектите одговорни за обука на судиите и јавните обвинители (Лисабонска мрежа) во рамките на Советот на Европа. Од 2008 е членка на Бирото на мрежата заедно со Романија, Хрватска и Грузија. И во 2010 година Академијата активно ќе учествува во сите активности на оваа мрежа.

Академијата како членка на оваа мрежа, активно учествува во Програмата HELP, чија цел е интегрирање на ЕКЧП и јуриспруденцијата на ЕСЧП во редовните програми за обука на судиите и јавните обвинители во сите 46 земји - членки. Од особено значење во рамките на оваа програма е што Академијата започна со дизајнирање на македонска веб страница за далечинско учење за оваа област.

Особено значајна е соработката со Европската мрежа за судска обука (ЕЈТН). Имено, Академијата од стекнувањето на статус на набљудувач во оваа мрежа активно е вклучена во сите нејзини активности и програми. Академијата понуди свои обуки кои се вклучени во Каталогот на обуки на ЕЈТН за 2010 година со покана за учество на судиите и јавните обвинители од европските држави на овие обуки. Исто така, во текот на 2010 година Академијата повторно ќе биде вклучена и во Програмата за размена при што ќе биде домаќин на 12 судии и јавни обвинители од државите членки на ЕУ, а вкупно 6 судии, јавни обвинители и едукатори ќе испрати на размена во разни европски земји.

Во однос на соработката со странските организации и донатори, Академијата има конкретизирани проекти за соработка со:

1. Проектот од ИПА фондовите Барањето за користење средства од ИПА-фондовите за зајакнување на капацитетите на Академијата е одобрено и ќе започне да се реализира во април 2010 година, а истото предвидува:

- Унапредување на системот на подготовка на програми за обука
- Воспоставување на систем за електронско учење (e-learning);
- Развивање на механизам на децентрализирана обука;
- Јакнење на капацитетите на Академијата во поглед на библиотеката и интернет страната

➤ ЕИРА - 4 обуки за право на ЕУ и за јакнење на капацитетите на Академијата (обука на обучувачи за ЕУ право) 1 студиска посета на ЕСП во Луксембург.

➤ ИОМ – 6 обуки и 1 студиска посета во рамки на Модул 2 од Проектот и Техничка асистенција за подобрувањље на капацитетите на релевантните страни против организираниот криминал, фокус на трговија со луѓе.

➤ Со Германска фондација за меѓународна правна соработка (IRZ) – продолжува соработката и покрај обуките за судиите и советниците на Управен суд ќе се организираат и семинари за судии кои постапуваат во граѓански и кривични предмети.

➤ Светска банка – продолжува реализацијата на специјализирана обука за прекршочните комисии и судиите на Управниот суд и судиите од прекршочната област, обуки за стечај, како и 2 студиски патувања и 6 обуки за Новините во КЗ и ЗКП

➤ UNICEF – продолжува соработката за обуки од областа на малолетничката правда.

➤ ГТЗ (GTZ) – до крајот на годината уште 3 броја IUSTITIA

➤ УСАИД (USAID)/CGCL – обуки за стечај

➤ USAID/JRIP – обуки за односи со јавност и медиуми, обука за портпаролите на судовите, обуки за јакнење на капацитетите на членовите на СБС;

➤ Набљудувачка мисија на ОБСЕ и Програмата на Амбасада на САД во РМ ОПДАТ - обука на обучувачи за Новиот ЗКП

- Програмите на Амбасада на САД во РМ: ИЦИТАП и ОПДАТ – семинари и студиски посети
  - ТАИЕХ апликациите.(одобрени 2 студиски патувања во ЕСЧП и ЕСП во Луксембург и 10 обуки за право на ЕУ и за јакнење на капацитетите на Академијата (обука на обучувачи за ЕУ право)
  - UNODC – продолжува соработката за обуки за борба против тероризмот и трговија со луѓе и други форми на меѓународен организиран криминал
  - Проектот за антикорупција на Владата на Република Македонија, подржан од Амбасадата Кралството Велика Британија – 6 еднодневни обуки за Незаконско збогатување и проширена конфискација.
  - Комисијата за заштита на потрошвачи – 2 обуки за конкурентско право (1 почетно и 1 напредно ниво)
  - Државен завод за индустриска сопственост (ДЗИС) – 11 обуки и студиски посети за заштита на правата од индустриска сопственост.
  - Македонско здружение на млади правници (МЗМП) – 2 семинари недискриминација почетно и напредно ниво.
  - ERA – студиски патувања во Трир, Германија за директивите за антидискриминација на Европската комисија и правото на ЕУ за еднаков третман помеѓу жените и мажите на кои присуствувале вкупно 11 учесници.
  - USAID/JRIP – судска администрација
  - UNDP – обуки за семејно насилство
- Предлог проектот за Јуриспруденција, кој што беше поднесен до програмата МАТРА на Министерството за надворешни работи на Кралството Холандија од страна на Центарот за меѓународна правна соработка и Академијата за обука на судии и јавни обвинители на Република Македонија, во 2009 година беше одобрен, а ќе се реализира во периодот 1 февруари 2010 година – 31 јануари, 2013 година

Академијата ќе продолжи со испраќање на судии и јавни обвинители на обуки и престои во странство во ЕРА - Трир, обуките организирани од ЕЈТН и други Академии и институции финансирани од странски донатори, но и со учество на буџетски средства.

И во идниот период Академијата ќе настојува да ја одржува и развива соработката со сите домашни и странски организации институции и НГО и цивилното општество и донатори и ќе продолжи со привлекување на странски донации, проекти и грантови.

Академијата, покрај меѓународната размена на искуства, знаења меѓу судиите и јавните обвинители и судовите и јавните обвинителства во рамките на редовното судство, учествува и ќе учествува во 2010 година во остварување на меѓународната соработка, воспоставување на контакти и студиски престои за членовите на Судскиот Совет на Република Македонија и судиите на Врховниот суд на РМ и Управниот суд.

Академијата и во 2010 година ќе настојува да ја гради и продлабочува својата улога на форум каде ќе се одвива меѓународната комуникација и приближувања на правосудствата на РМ и другите на Балканот и Европа но и форум за директни контакти и соработка меѓу нашите судии и јавни обвинители и нивните колеги од светот.

Согласно Законот за Академија, средства за работа на Академијата се обезбедуваат од Буџетот на РМ преку Буџетот на Судска власт. Академијата треба да обезбеди и понуди огромен број на обуки на повеќе целни групи: почетна обука (бројот ќе зависи од слободниот број на места за судии и обвинители), постојано стручно усовршување на 658 судии, 195 јавни обвинители, 424 судски стручни службеници, 53 обвинителски стручни службеници, 9 стручни службеници од Министерството за правда кои работата на работи од областа на правосудството, 39 раководни судски службеници, 4 раководни обвинителски службеници, 6 раководни службеници од Министерството за правда, 1458 судски административни, 124 обвинителски административни службеници и 4 административни службеници од Министерството за правда.

Заради изведување на своите обврски, Академијата има потреба од организирање на домашни и регионални обуки и конференции, испраќање на судии и јавни обвинители на обуки и студиски престои во странство, зголемување на библиотечниот фонд, дополнителна опрема, итн.

За да може Академијата да работи ефикасно и функционално треба да се изнајде начин за нејзино олеснување од тендерските постапки, во делот на организирање на обуките, со оглед дека Академијата работи со едукатори и експерти кои се ангажираат според специјалноста, најчесто и за една обука, неможноста да се најдат соодветни простори за сместување и обука на учесниците, хотели. Со сето ова се намалува ефикасноста, бидејќи основна дејност на Академијата е организирање на обуки, а за типот на обуки како семинари, конференции, со сместување на учесници и странски експерти потребно е сместување во хотели како и услуги за исхрана.

Во текот на 2009 година, Академијата беше соочена со реализирање на своите програми. Со ребалансот на Буџетот не беа одобрени дополнителни средства за одвивање на тековните активности.

Во предлог Буџетот за 2010 година беа земени во предвид промените и активностите кои се очекуваат да настанат, а кои промени ќе делуваат на обемот на потребни финансиски средства. Но со буџетот за 2010 година не се одобрени средствата кои беа предвидени со нашата проекција што ќе предизвикува проблеми во реализирањето на предвидените програми и активности.

БУЏЕТ ЗА 2010-2012

Расходна ставка	Опис	Одобен буџет 2010	2011	2012
1. 400000	Плати, наемнини и надоместоци за вработени	8,445,000.00	14,049,129.00	15,454,041.00
2. 420000	Стоки и услуги	3,000,000.00	5,610,000.00	6,171,000.00

Програма за работа на Академијата за обука на судии и јавни обвинители за 2010 година

3. 421000	Комунални услуги, греење, комуникација и транспорт	2,347,000.00	3,476,000.00	3,823,600.00
4. 423000	Ситен инвентар, алат и други материјали за поправки	2,000,000.00	2,970,000.00	3,267,000.00
5. 424000	Поправки и тековно одржување	415,000.00	880,000.00	968,000.00
6. 425000	Договорни услуги	11,857,000.00	19,838,500.00	21,342,585.00
7. 426000	Други тековни услуги	2,070,000.00	3,300,000.00	3,630,000.00
8. 427000	Привремени вработувања	235,000.00		
9. 480000	Капитални расходи	2,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00
	Вкупно	32,369,000.00	52,123,629.00	56,656,226.00

Согласно со планот за јавни набавки за 2010 година , и согласно со одобрениот буџет за 2010 година , Академијата планира да ги реализира следните јавни набавки:

1. Постапки за јавни набавки со прибирање понуди со објава на оглас за компјутерска опрема и канцелариски материјал
2. Постапки за јавни набавки со прибирање на понуди без објава на оглас за тонери, тоалетна хартија, антивирусна програма, одржување на фотокопир, одржување на патничко возило, услуги за чистење и одржување, услуги за превод на материјали, осигурителни услуги, услуги за воздушен транспорт на луѓе, издавачки и печатарски услуги, телекомуникациски услуги - интернет.

КОМПЈУТЕРСКИ СИСТЕМ

Покрај одржувањето на постоечкиот компјутерски систем на Академијата кој вклучува податочен сервер, sharepoint сервер, SQL сервер, кориснички десктоп компјутери и лаптоп компјутери, реализирана е инсталација и приспособување на софтверското решение, порталот на Академијата, каде се врши и ажурирање на базата на податоци, како за вработените, така и за сите судии, јавни обвинители, целата судска администрација и кандидатите. Исто така порталот ги содржи сите активности кои се одвиваат во Академијата. Во склоп на ова софтверско решение се наоѓа и делот за е-учење, каде што инструкторите можат да достават и следат задачи во SharePoint преку пребарувач, да оценуваат по критериум или повеќе критериуми кои смеите си ги дефинирале за одреден предмет, како и да комбинираат повеќе оценки од зададени задачи во една финална оценка за предметот, додека на кандидатите им е овозможено да си го конфигурираат изгледот на нивната страна за веб учење, да ја модифицираат зависно нивните потреби, да си задаваат себеси различни содржини и задачи, да учествуваат во виртуелни училници, како и да следат часови зададени од инструктор. Во 2010 година приоритет ќе се даде на приспособување на е-учење делот кон потребите за полагање на влезен испит за кандидатите. Со цел да се постигне брзо приспособување на вработените со работата на порталот, беше одржана двократна обука.

Ќе се воведат полиси за користење на компјутерскиот систем, дефинирана е листа со легален софтвер кој може да се користи од страна на вработените, како и листа со нелегален софтвер. Исто така се планира мигрирање на податоците за вработените во базата на новиот софтвер со цел да се заштитат од евентуални внатрешни или надворешни напади. Во текот на 2010 година, се предвидуваат обуки на вработените за заштита на витални податоци и криптирање на истите.

Во тек е изготвување на тендерска документација за набавка на хардвер и софтвер со што ќе се постигне идеална заштита на компјутерскиот систем во Академијата, ќе се воведат контрола на пристап до податоци, како и контрола на работењето на служениците. Исто така, со оваа набавка Академијата ќе отпочне со самостојно хостирање на маил комуникацијата и евентуално хостирање на својата веб страна. Дополнително, Академијата ќе воведат и високо напреден, автоматски систем за бекап и архивирање на податоците и маил комуникациите, со што се осигурува нивен интегритет и минимална можност за губење на истите. Со приспособување на хардверот и софтверот според потребите на Академијата се очекува солидна модернизација на компјутерскиот систем, како и пораст во квалитетот и квантитетот на вработеното, полесно делегирање на задачи, и поголема заштеда на ресурси, што би значело голем чекор напред кон исполнување на европските стандарди за сигурност и модернизација на компјутерските системи.

Во текот на 2010 година се планира иницирање на проекти во соработка со Министерството за информатичко општество. Имено, се очекува отпочнување на проектот за изградба на систем за управување со документи во Академијата, со што Академијата би станала дел од интегриран е-Владин систем за управување со документи и со што ќе придонесе кон автоматизирање на работните процеси во Владата и следење на текот на документација во процесот на нејзино донесување и одобрување. ИТ одделението во Академијата останува отворено за изработка и учество на секакви проекти кои би помогнале кон развојот на Академијата.

Академијата во 2010 ќе настои да го подобри квалитетот и изгледот на својата веб страна како основно средство за промоција и транспарентност на своето работење, но и корисно и атрактивно и актуелно четиво од кое судиите и обвинителите ќе ги стекнуваат најновите сознанија за својата професија. Се очекува новата веб страна да биде достапна и за пошироката светска јавност со презентација на содржината на англиски јазик, како и воведување на различни сервиси за автоматско пријавување на влезен испит, семинари, работилници, и останати активности во организација на Академијата.

ОПРЕМА

Во моментот Академијата располага со солидна и модерна опрема, обезбедени компјутери за работа за секој вработен, како и лап топови и ЛЦД Проектори кои се користат за изведување на почетната обука и обуката за постојано стручно усовршување.

Поради големиот интензитет и број на обуки, Академијата има потреба од набавување на дополнителен број лап-топови кои ќе се користат за време на обуките. Во исто време, и вработените имаат потреба од користење на лап-топ за време на патувањата, бидејќи најмалку еден вработен присуствува на обуките и заради тоа често се отсутува од работното место.

Академијата располага со 14 компјутери кои можат да ги користат кандидатите во почетната обука. Во моментот бројот на кандидатите е 17, но тој број може да варира во зависност од празните судско-обвинителски места, односно во иднина може да биде и многу поголем. Затоа, Академијата има потреба од дополнителен број на компјутери или лап-топови за да можат кандидатите да ги изготвуваат домашните задачи, како и да го изучуваат материјалот зададен од едукаторите. Набавката на дополнителни компјутери е оставена за подоцна во годината.

Во 2010 Академијата има потреба од набавка на следната компјутерска опрема (хардвер и софтвер):

- Microsoft Windows Server Standard 2008 R2
- Microsoft Exchange Server Standard 2010
- Самостојно прокси решение за веб мониторирање и сигурност
- Endpoint Сигурносно решение за контрола на корисник или група за користење на USB, FireWire, Infrared, COM and LPT порти на секој компјутер; WiFi и Bluetooth адаптери; било кој тип на принтер, локален, мрежен или виртуелен принтер; Windows Mobile, BlackBerry, iPhone и Palm OS-базирани PDAs и smartphones; како и DVD/CD-ROMs, floppy drives, и други уреди кои се пренесуваат и вадат како и Plug-and-Play уреди
- Уред за мониторирање на печатењето
- Rack базирана библиотека за ленти за бекап 1U со мин. 8 места за кертриџи
- Софтвер за бекап
- Решение за архивирање на е-маил комуникации
- Antivirus решение за е-маил
- Antispam решение за е-маил
- Лиценци за вработените за сите наведени продукти
- Закупена оптичка линија од 2 Mbps

ПРОСТОРНИ КАПАЦИТЕТИ НА АКАДЕМИЈАТА

Академијата е сместена во приземниот простор (локали) на стамбени згради со вкупна површина од 609 м² и располага со следниве содржини:

- 1 голема сала за 40-45 учесници
- 1 помошна сала за 20 учесници
- 1 мала сала за 10-12 учесници (за мала работилница, курс и сл.)
- 1 компјутерска сала за 12 учесници
- 1 просторија за библиотека (која не ги задоволува пропишаните услови за библиотечен простор)
- 1 сала за состаноци
- 9 канцеларии за вкупно 20 вработени (вклучувајќи ги и канцелариите на Директорот и Извршниот директор)

Во правец на проширување на постојните просторни капацитети на Академијата, кои за секојдневното одвивање на почетната обука како и на континуираната обука се покажаа како претесни и нефункционални, а според локацијата и несоодветни (во станбена зграда, без конекција на просториите кои се наоѓаат во одвоени згради) беше изготвена физибилити-студија за нови просторни решенија за Академијата.

Со физибилитите студијата беа утврдени следните просторни потреби на Академијата:

Пред се, зголемен е бројот на простории потребни за одржување на Почетната обука што вклучува посебни училници за изучување на компјутери и јазици со вградена опрема за таа намена, потоа специјализирана сала односно судница за симулирани судења. Согласно физибилити студијата, овој дел од просторот се планира да биде уреден согласно потребите на кандидатите, што значи дека ќе има голема библиотека со читална, бифе, гардеробвер со шкафови за оставање на материјали. За постојаното стручно усовршување предвидени се повеќе наменски сали за обука, како и голема конференциска сала во која ќе се одржуваат регионални конференции, свечености, но истата би се користела за полагање на приемниот и завршниот испит. Во овој дел, со физибилити студијата се предвидува и посебни простории за едукаторите каде што би го изготвуваме материјалот, би се користел интернет и слично. Во административниот дел предвидени се доволен број на канцеларии за директорите и вработените согласно Правилникот за систематизација на работни места и потребниот број на вработени, потоа сала за состаноци, потоа посебни специјално уредени простории за прием и архива, за хардверската опрема и друго кои по димензии и внатрешно уредување ќе ги запазат пропишаните стандарди.

Физибилити студијата согласно стандардите за внатрешно уредување предвидува околу 2.000 м² административен простор.

Согласно предлог НПАА програмата, се предвидува во текот на 2010 година да се изнајдат и обезбедат просторни можности за решавање на просторното проширување на Академијата, за во текот на 2011 се пристапи кон негова реализација.

БИБЛИОТЕКА НА АКАДЕМИЈАТА

Библиотека на Академијата располага со домашна и странска правна литература, која воглавно е преземена од Центарот за континуирана едукација. Во неа се содржани домашни закони и коментари на закони, како и странска литература. Меѓутоа, воглавно станува збор за 3-4 примероци од една книга.

Поради големиот број на корисници на нејзините услуги, како и поради законските измени има потреба од перманентно збогатување на фондот на закони и коментари на законите, како и со друга домашна правна литература (закони, коментари на закони, списанија), така и странска литература (списанија, публикации за Европското законодавство и пракса на Европските и меѓународните судови, превод на документи и користење на базите на податоци).

Кандидатите во почетната обука, но и другите целни групи имаат секојдневна потреба од користење на законите и коментарите на закони.

Во 2010 година Академијата ќе работи на набавување на домашни закони и коментари на закони и странска литература воглавно преку средствата од ИПА фондовите каде една од компонентите предвидена со овој проект е токму зајакнување на капацитетите на библиотеката.

Академијата се зачлени во библиотечно - информацискиот систем COBISS.MK, преку кој има можност активно да учествува во системот на каталогизација COBISS.MK, да ја користи програмската поддршка COBISS за автоматизација на библиотечните функции и да ги користи услугите на Центарот на НУБ-ВБМ.

Исто така Академијата преку Македонски е-библиотеки доби пристап до EBSCO базите на податоци кои содржат илјадници истражувачки и други трудови како и до пет правни бази до кои има бесплатен пристап во траење од еден месец. Заради годишно зачленување е потребно од буџетот да се издвојата средства кои во моментот не се расположиви но за кои треба да се планираат со ребалансот и буџетот за 2010 година.

*****

Заклучок:

Академијата за обука на судии и јавни обвинители како една од значајните компоненти на правосудните реформи во Република Македонија во своето тригодишно функционирање ги остварува своите дејности согласно Законот и подзаконските акти и верно следејќи ги приоритети поставени од страна на Европската Унија а кои се клучни за интеграцијата на Република Македонија во Европската Заедница.

Во таа насока, Академијата ќе се промовира како модерна тренинг институција која ќе обезбеди профил на судии и обвинители кои ќе ги почитуваат демократските принципи, владеењето на правото, човековите права и слободи, општествената правда и принципите на меѓународното право а кои се заеднички европски вредности врз кои се

темели интеграцијата на Република Македонија во Европската Унија. Ќе го продолжи и зајакне партнерството со тренинг институциите на земјите од регионот и на државите – членки на Европската Унија а особено во соработката за имплементација на тренинг модулите за борба против тероризмот и организираниот криминал кое е интегрална компонента на надворешната политика на Република Македонија. Ќе продолжи да учествува во активностите на меѓународните тела и организации каде членува во насока на размена на искуства и знаења со цел подигнување на капацитетот на правосудниот систем.

Академија за обука на
судии и јавни обвинители
Претседател на Управен одбор,
Љубомир Јовески